

Metsänhoidon suositusten pyöreä pöytä
Yhteenvedo, syksy 2023

TAPIO

Syksyn 2023 tapaamiset

- Etelä-Suomi 29.9.
- Keski-, Itä- ja Pohjois-Suomi 5.10.

- 18 ilmoittautunutta
- Edustivat monipuolisesti palvelun käyttäjiä: metsäammattilaisia, metsänomistajia, opettajia, kuntien metsävastaavia, luonnonsuojelun asiantuntijoita

- Ennakkotehtävänä tutustuminen palautekoosteeseen Metsänhoidon suositusten käyttäjäkokemuksen kehittäminen ja sen kehittämisehdotuksiin

Kesto 1,5 h	Pyöreän pöydän tapaamisen ohjelma, syksy 2023	Työtapa
15 min.	Tervetuloa Metsänhoidon suositusten pyöreään pöytään Odotukset ja esittäytyminen.	Kamerat auki kaikilla.
15 min.	Kertaus valmistuneista suosituksista ja toiminnoista Vesiensuojelu, sorkkaeläimet, lannoitus, sanasto, etusivu	Kalle Vanhatalo esittelee
10 min.	Suositudiedon löydettävyys Keskustelu arjen käyttötapauksista. Tuttavasi kysyy sinulta metsänhoidon neuvoa ja arvelet löytäväsi vastauksen tai hyviä näkökulmia suosituksista. Kuinka helppoa tai vaikeaa olisi kuvata hänelle tapa löytää tieto? Perustelut.	Keskustelu
25 min.	Kooste palautteista ja toimista, joilla suositusten helppokäyttöisyyttä voidaan kohentaa Keskustelu ja tärkeysjärjestyksen arviointi	Tarja Ollas esittelee. Keskustelu, kysely, aineisto lähetetty etukäteen
20 min.	Tulossa olevat suositukset: talousmetsien luonnonhoidon toimenpiteet, sekametsien kasvatus. Näkemykset ja toiveet.	Toiveet suosituksiin, vastaus kirjoittamalla ja keskustelu
5 min.	Päätössanat. Vinkit tulevista tapahtumista.	

Osallistuneiden toiveita suosituksiin

- enemmän **tietoa monikäytöstä** ja metsänhoidon keinoista (**muut, kuin puutuotteet**)
- **ohjetta luomusertifiointista**, luomutuotteille on kysyntää (toteutus mahdollinen esim. sanastossa)
- mahdollisuutta käyttää palvelua oman metsän kuviotietojen avulla, myös laskureita -> konkreettisesti apua oman metsän toimenpiteiden arviointiin
- **ymmärrettävyyttä** – esim. mikä ihan konkreettisesti on varttunut kuusimetsä
  - varttunut ei ole vanha, miltä näyttää, läpimitat
- **prosessikuvauksia** siitä, miten asiat etenevät
- **chat-palvelua**
- tekoälyä: miltä lähtötilanne näyttää -> vaihtoehdot esiin
- **viitattavuus**: yhtiöiden ohjeissa lukee ”toimitaan metsänhoidon suositusten mukaan” – siis miten?
- konkretiaa
  - ojien kunnostus vs. mikä kuutiomäärä riittää haihduttamiseen (*tämä löytyy jo suosituksista*)
  - **lannoituksen** kannattavuus, kasvuvaikutus jos harva puusto, **vähimmäispuusto** erit. Lapissa
  - **hirvituhojen riskialueet**
  - viljelytiheys Pohjois-Suomi, ”tuhojen jälkeen eloonjäänti voi olla 50 %”
- **hakukonelöydettävyyttä**

Osallistuneiden kokemuksia suositusten käytöstä

- Ohjeet muuttuvat suhteellisen nopeasti. Metsän sukupolvenvaihdoksessa voi tulla riitaa, kun vanhempi polvi hoitanut asioita oman aikansa ohjeiden mukaan ja uusi tieto edellyttää muutosta vanhaan. Miten arvostaa samaan aikaan vanhemman sukupolven toimia ja tuoda uutta?
- Epäily - metsänomistajat eivät tunne kunnolla metsänhoidon suosituksia
- Ymmärrettävyys / Selkeys
  - Metsänomistajan pitää ensin tuntea metsänsä, sitten voi lukea suosituksia
  - Tietoähky voi tulla. Metsänomistajan tietotasosta riippuu, mitä ymmärtää.
  - Tietoa hakiessa pitäisi olla varmuus, että on löytänyt kaiken oleellisen. Paperilta ja pdf:stä saa konkreettisen kokemuksen, että tässä on nyt se kaikki tieto.
- Suositukset on tehty yhdessä, niiden pitäisi näkyä yhtiöiden ohjeissa, syö uskottavuutta, jos ei tuoda esiin.
- Kaupunkilaiset esittävät kysymyksiä jatkuvasta kasvatuksesta – saako omasta metsästä samanlaisen kuin kaupungin metsistä. Pitäisi ymmärtää, että kohteet ovat erilaisia.

Tärkeimmät tavat kehittää suositusten käytettävyyttä

1. Hakutoimintojen kehittäminen
2. Havainnollistaminen kuvin ja esimerkein
3. Kieliasun parantaminen, tiivistäminen ja yhtenäistäminen
4. Kysymyslistoja metsänomistajille tavoitteiden kirkastamiseen
5. Toimivuus eri käyttötilanteissa (esim. opetus, mh-palvelusta sopiminen)
6. Varautuminen tekoälyn hyödyntämiseen
7. Suositusten saatavuus suoraan muista käyttämistäni palveluista
8. Sanaston jatkokehitys

Ennallistaminen, vesiensuojelu, luonnon monimuotoisuuden ja puulajien monipuolisuuden huomioiminen.

Asioiden tiivistäminen

Kuvituksen lisääminen. Vaihtoehtoisten esimerkkien käyttö. Lisää selkeyttä sisältöön. Mobiilikäytön kehittäminen.

Metsänomistajan **tavoitteiden kartoittamiseen kannattaa panostaa**. Ei ole vielä riittävästi esillä myöskään ammattilaisten taholta. Uuden metsänomistajan saattaa myös olla vaikea itse määrittellä tavoitteitaan, joten siinä palvelumuotoilun keinot ja erilaiset "user stories" voisivat toimia.

Tekoäly on kohta uusi normaali ja jo nyt uusien, nuorten metsänomistajien toiveena.

Havainnollistavat esimerkit

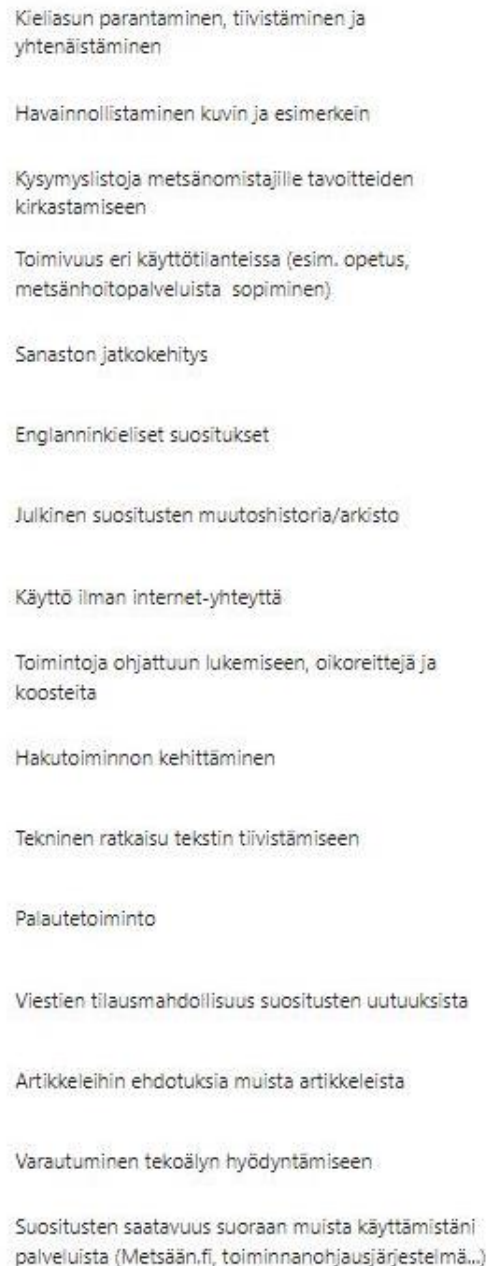
Toimenpiteiden havainnollistaminen kuvin/videoin **ennen ja jälkeen toimenpiteiden**

Käytettävyys moton kopissa.

Oppimateriaalin toimivuus

Palvelun **ketterä käyttö myös mobiilissa** on tärkeää, sillä pelkällä mobiililaitteella asioiden käyttäjien määrä lisääntyy jatkuvasti. **Tulostettavat materiaali** osiot tärkeää pitää sähköisen palvelun rinnalla. Hyvä hakutoiminto on tärkeä.

■ Tarpeeton ■ Ei kovin tarpeellinen ■ Ei tärkeä, muttei tarpeetonkaan ■ Melko tärkeä ■ Erittäin tärkeä

100%

0%

100%

Toiveita suositusten laatijoille: Luonnonhoidon toimenpiteet ja sekametsien kasvatusta –suosituspäivitykset 2023-2024

Toimenpiteet metsikön perustamisessa, varhais- ja taimikon harvennuksessa. Hirvivahinkoriski aluetasolla ja siltä suojautuminen. Siemensyntyisen **rauduskoivun ja vesasyntyisen hieskoivun ero** sekametsän tuottoon. Tiheiköt, kostea painanteet ja muukin kuvion sisäisen vaihtelun merkitys sekä luonnonhoidon että puulajivalinnan kannalta.

Tarvetta saada **tietoa sekametsäkasvatuksesta hyödyistä vs. "perinteinen" metsänkasvatusta.** Voisi linkittää ilmastonmuutoksen mukanaan tuomiin muutoksiin. Turvallista metsänomistajalle (ei täystuhoja, kun useita puulajeja), terveellistä metsälle (sama tässä).

Sekametsän määritelmä, esim. valtapuun osuus, eri puulajien määrä. **Eri puulajien kasvamisnopeus** on myös mielenkiintoinen tieto. Esim. kun taimikon raivauksessa jätetään koivua kuusten ja mäntyjen sekaan, niin miltä metsä näyttää 10 vuoden kuluttua.

Vaihtoehtoisissa huomioitava mahdollisuuksien mukaan, että aletaanko sekametsää kasvattaa **kesken kiertoajan vai uudistamisvaiheessa**

Sekametsän kasvatussuositukissa selkeä **paino maapohjan rehevyyteen.** Ei ne kuuset voi kovin isoksi karulla maalla kasvaa - kuinka kertoa se muulla tavalla kuin valokuvin.

Minkälainen sekametsä on ok, puuston taloudellisen kasvatuksen kannalta, myös sen huomioiminen. Taustalle perusteluita esimerkein, miksi joku on hyvä.

Luonnonhoidon toimenpiteiden vaikutus (metsän monimuotoisuuden lisäksi) **metsän terveyteen ja taloudelliseen tuottavuuteen** sekä **sopeutumiskykyyn** ilmastonmuutoksen näkökulmasta.

Selkeät hoito-ohjeet eri metsän kehityksen vaiheissa, mitä asioita pitää huomioida.

Istutustiheyden laskeminen muutamalla sadalla ei juurikaan anna lisätilaa lehtipuustolle, ainakaan etelä-Suomessa missä taimien selviytyminen on yli 90 % mikäli alussa heinä ja vesakko pidetään kurissa. Kokemusta on siitä että jätetään muokattuja kohtia istuttamatta jotta tilaa syntyy lehtipuustolle ja muuten istutetaan normitiheyteen.

Kuinka luonnonhoidon toimenpiteet pitäisi havainnollistaa?

Selkeä **piirroskuvat täydennettynä hyvillä valokuvilla.**

Runsas kuvamateriaali olisi hyödyksi: valokuvat, piirrokset. Muistilistat toimenpiteistä ja niiden vaikutuksista. Esimerkkejä muista metsän (puu)lajien käyttötavoista. Tietoa sekametsän lajirunsaudesta vs. yhden puulajin metsä. Tietoa sekametsän vaikutuksista hiilensidontaan, nopeakasvuisten lehtipuiden osuus ym.

Metsänkäytön vaikutukset hiilivarastoon, vesistövalumiin ja monimuotoisuuteen tulisi havainnollistaa metsänomistajalle oman metsätilan osalta. Tässä voitaisiin käyttää Silva ry:n tuottamaa metsälaskuria.

Metsän monikäyttöä voisi havainnollistaa esim. erikoisluonnontuotteiden keruuesimerkkien avulla. Tässä yhteydessä metsän luomusertifiointi sekä siihen liittyvät rajoitukset, kuten lannoitus, taimien istutus ja urealla tehtävä kantokäsittely, tulee havainnollistaa taulukoin. Keruusta tehtävät videot voivat toimia hyvänä inspiraationa metsänomistajalle keruun tai viljelyn aloittamiseksi.

Kuva ja/tai piirros toimii parhaiten. Lisäksi selvennys, **millä tavalla toimenpide parantaa, mitä asiaa se parantaa ja miksi** (jos ei tule monimutkaista selityksestä).

Kuvat kertoo paljon, mutta lähellekään kaikki metsänomistajat eivät saa kuvistakaan mitään irti. Ammattilaisille ehkä edelleen taulukot.

Kuvat

Kuvia hyvillä kuvateksteillä. Taulukkomuodossa eri toimenpiteiden yksittäisiä & yhteishyötyjä. **Vapaaehtoinen suojele olisi hyvä nostaa esille toistuvasti** yhtenä keinona, jotta siitä tulisi nykyistä luontevampi (vähemmän vastustusta herättävä) osa talousmetsien luonnonhoidon keinovalikoimaa.

Yksityiselle maanomistajalle on mielestäni tärkeää, **millaisilla toimenpiteillä luonnonhoitoa tehdään metsän eri kehitysvaiheissa** ja miten se vaikuttaa metsän tuottoon.

Taulukkomuoto ja kuvia/piirroksia

Kuinka sekametsän kasvatuksen suositukset pitäisi havainnollistaa?

Selkeä piirroskuvat täydennettynä hyvillä valokuvilla.

Syy ja seuraus-esimerkein: "kun toimitaan näin, seuraa tätä...". Simulointitapaan: esim. piirroskuvat tulevista sekametsän kehitysvaiheista vaikka muutaman kymmenen vuoden välein.

Eri puulajien kasvunopeuksista eri maakunnissa talukko. Sekametsän synnyttämisestä taimikon raivauksen yhteydessä video. Kuvat eri vaiheessa olevista sekametsistä.

Kuvat (esimerkkeinä) ja kuvaajat (harvennusmalli, jossa puulajien suhteet tai määrät näkyvät)

Kuvat kertovat kehityksestä paljon. **Ennen ja jälkeen vaatii niin paljon aikaa**, mutta samantyyllisestä kasvatuksesta saa kuvia runsaasti, kun pitää silmät auki yli kuntarajojen.

Kuvat, esimerkit

Kuvia hyvillä teksteillä. Vertailutaulukoita, joissa käyttäjä voi valita eri vaihtoehtoja ja saa näistä suositukset kohteen metsänhoidon toimenpiteille.

Perustelut miksi sekametsiä kannattaa suosia mm. monimuotoisuus, ilmastokestävyys. Mitä asioita tehdään metsän kehityksen eri vaiheissa.

Kuvat/piirroksat

Kiitos!

Yhteenveto: Tarja Ollas

Lisätietoa Metsänhoidon suositusten pyöreästä pöydästä:
tapio.fi/pyoreapoyta

TAPIO